

Vreemdelingen in bewaring

DJI

Het in bewaring stellen van vreemdelingen neemt binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) een bijzondere plaats in. Dit komt omdat deze doelgroep op basis van een maatregel op grond van de Vreemdelingenwet wordt ingesloten, in plaats van op grond van het strafrecht. DJI heeft diverse detentie- en uitzetcentra voor vreemdelingenbewaring, waarvan de meesten zich in het westen van het land bevinden.

Doelgroep

Vreemdelingen aan wie geen verblijf in Nederland is toegestaan kunnen met het oog op uitzetting in vreemdelingenbewaring worden gesteld.

Binnen de vreemdelingenbewaring zijn er twee groepen te onderscheiden: aan de grens geweigerde vreemdelingen en vreemdelingen die in Nederland worden aangehouden wegens illegaal verblijf. Zij worden ingesloten op respectievelijk artikel 6 of artikel 59 van de Vreemdelingenwet (Vw 2000).

Artikel 6

Artikel 6 van de Vreemdelingenwet heeft betrekking op 'aan de grens geweigerde vreemdelingen'. Dat zijn vreemdelingen die geen toegang tot Nederland

krijgen, omdat ze bijvoorbeeld geen geldig paspoort bezitten, geen visum hebben of een gevaar vormen voor de openbare orde en veiligheid (zie artikel 3 VW). De toegang tot Nederland is hen geweigerd op een Schengenbuitengrens, zoals op Schiphol. De ambtenaren belast met grensbewaking kunnen deze vreemdelingen in vreemdelingenbewaring stellen.

Artikel 59

Artikel 59 betreft een maatregel, welke moet voorkomen dat illegale vreemdelingen die Nederland dienen te verlaten, zich onttrekken aan hun uitzetting. Meestal gaat het daarbij om vreemdelingen die geen verblijfsrecht (meer) hebben in Nederland en daarom Nederland moeten verlaten. Deze vreemdelingen worden bijvoorbeeld door de politie op straat aangetroffen of opgepakt tijdens controles in verband met illegale arbeid. De insluiting van deze vreemdelingen vindt plaats in een huis van bewaring, een locatie met een "Regime Grenslogies" of als het een minderjarige betreft een justitiële jeugdinstelling.

Regime

In de vreemdelingenbewaring geldt het regime van beperkte gemeenschap. Dit regime wordt in alle huizen van bewaring toegepast. Dit betekent dat vreemdelingen in de gelegenheid worden gesteld deel te nemen aan gemeenschappelijke activiteiten. Daarbuiten houden zij zich op in de aan hen toegewezen verblijfsruimte of ze verblijven op de afdeling.

Als de omstandigheden het echter toelaten, omdat er bijvoorbeeld voldoende toezicht kan worden gehouden, staan overdag de celdeuren binnen de afdeling open. Vreemdelingen worden wel ingesloten tijdens de maaltijden.

Toezicht

Elke inrichting heeft een onafhankelijke Commissie van Toezicht. Haar taken en bevoegdheden zijn vastgelegd

in de Penitentiare Beginselenwet. De leden van deze commissie hebben te allen tijde toegang tot de inrichting. De commissie ziet toe op de naleving en toepassing van wetten en (huis)regels door de directeur en zijn medewerkers en rapporteert hierover. Regelmatig houdt zij spreekuur ten behoeve van gedetineerden en doen (veelal bindende) uitspraken wanneer gedetineerden klagen over de aan hen opgelegde maatregelen.

Veiligheidsmaatregelen

De detentie- en uitzetcentra hebben een beveiligingsniveau, afgestemd op de doelgroep. Vreemdelingen worden zodanig beveiligd dat ongeoorloofd vertrek wordt tegen gegaan.

Vreemdelingen die een verhoogd beheersrisico vormen of meer zorg nodig hebben, worden apart gehuisvest in een inrichting met een hoger beveiligingsniveau en meer personeel.

Dagprogramma

Een vreemdeling kan, zoals elke gedetineerde, minimaal 18 uur per week deelnemen aan activiteiten buiten de cel. In het dagprogramma is bijvoorbeeld tijd voor recreatie, verblijf in de buitenlucht, het gebruik maken van bibliotheekfaciliteiten en sport. Ook is er ruimte voor geestelijke verzorging, creatieve vorming, onderwijs (voor minderjarige vreemdelingen) en bezoek. Als er geen activiteit is, recreëren de vreemdelingen zoveel mogelijk buiten hun cel op de afdeling.

De inhoud van het dagprogramma voor vreemdelingen is gericht op de voorbereiding van hun terugkeer, zoals het afscheid nemen van hun contacten en verplichtingen in Nederland. Daarnaast is in alle detentie en uitzetcentra de Dienst Terugkeer en Vertrek bezig met het vormgeven van het proces van identificatie van de persoon, het vaststellen van de nationaliteit en het organiseren van de praktische terugkeer.

Plaatsing

Zoals in alle huizen van bewaring geldt, plaatst DJI ook vreemdelingen daar waar celruimte beschikbaar is. Dit gebeurt door een selectiefunctie van DJI. Hij neemt binnen de

organisatie de beslissingen over beveiliging, selectie en (over)plaatsing van ingeslotenen. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (12-18 jaar) vangt DJI op in jeugdinstellingen. Op verzoek van hun ouder(s) kunnen minderjarige kinderen ook bij hen in detentie verblijven. Doorgaans worden mannelijke en vrouwelijke vreemdelingen gescheiden geplaatst. De vreemdelingengezinnen met kinderen verblijven gedurende de inbewaringstelling bij elkaar in een ruimte. In de praktijk wordt zeer terughoudend omgegaan met de plaatsing van minderjarige kinderen in vreemdelingenbewaring.

Meer personen in één ruimte

Uitgangspunt binnen de vreemdelingenbewaring is meerpersoonsgebruik. Twee, vier of zes vreemdelingen verblijven met elkaar in een ruimte. Mocht blijken dat een vreemdeling bijvoorbeeld liever een cel wil delen met een landgenoot, kan hij hiertoe een verzoek indienen. In de meeste gevallen kan DJI dit honoreren.

Duur vreemdelingenbewaring

De rechterlijke macht heeft aan de duur van vreemdelingenbewaring geen wettelijk vastgesteld maximum verbonden. In de jurisprudentie heeft zich wel een lijn ontwikkeld. Deze houdt in dat de rechtmatigheid van de bewaring van vreemdelingen die langer dan 6 maanden ingesloten zitten, streng wordt getoetst.

Samenwerking met ketenpartners

Elke partner in de vreemdelingenketen neemt een deel van het werk op zich om vreemdelingen terug te laten keren naar het land van herkomst. DJI vervult hierin, naast het uitvoeren van de inbewaringstelling, vooral een faciliterende rol. Enerzijds zorgt DJI ervoor dat de partners ongehinderd kunnen werken aan het regelen van de uitzetting en terugkeer van vreemdelingen uit Nederland. Dit bijvoorbeeld door, in tegenstelling tot andere huizen van bewaring, dag en nacht 'open' te zijn. Partners waar DJI onder meer mee samenwerkt zijn de Dienst Terugkeer en Vertrek, de vreemdelingenpolitie, de Koninklijke Marechaussee en de Immigratie- en Naturalisatiedienst. Anderzijds zorgt DJI voor het flexibel inspelen op de behoefte aan cellen. Dit alles maakt dat bij de uitvoering van de vreemdelingenbewaring zeer bewust de blik naar de buitenwereld is gericht.

COLOFON

Meer informatie:

Heeft u vragen over vreemdelingen in bewaring, dan kunt u contact opnemen met de persvoorlichter van DJI op telefoonnummer (070) 3 70 48 88.

Informatie over DJI:

Kijk op www.dji.nl

Fotografie:

© DJI / Marcel Molle (voorzijde boven) en
© Vincent van de Hoven (voorzijde onder) en
© DJI / Josje Deekens (overige)

Realisatie:

Afdeling Corporate
Communicatie DJI

Deze uitgave is zuiver informatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.
DJI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in de uitgave.
© Dienst Justitiële Inrichtingen, oktober 2007 CC07122

